

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 312 sahifa,
20-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorligini aniqlash	16
<i>Akramova Dildora Ergashboy qizi</i>	
Bola tarbiyasida o'yinning ahamiyati	21
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, O'ktamova Nasiba Ravshan qizi</i>	
O'quvchilarning loyiha-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ilmiy asoslari	25
<i>Sobirova Nilufar Azimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni tashkil etish	29
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Ko'zibayeva Nasiba O'tkir qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiyani rivojlantirish texnologiyalari	32
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Allaberdiyeva Mardona O'tkirbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni jismoniy tarbiyalash mazmuni va vazifalari.....	37
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Mirsharfova Shahinabegim Saidabbos qizi</i>	
Gandbolchi sportchilarni jismoniy tayyorgarligida harakatli o'yinlarning tarbiyaviy rivojlantiruvchi vazifalari	41
<i>Ibodullayeva Munira Atabek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda noan'anaviy usullardan foydalanish samaradorligi.....	44
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abduraxmonovna</i>	
Modern Requirements for a Teacher's Pedagogical Skills in the Context of Digital Transformation in Education.....	49
<i>Abira Bakhramova</i>	
Ta'lim muassasalarida o'smir yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etishga yordam beruvchi pedagogik omillar va shart-sharoitlar	54
<i>Artikova Gulnoza Xasanovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida iqtisodiy tarbiya berishning nazariy-pedagogik asoslari	57
<i>Mamadaliyeva Nilufar Bahodirovna</i>	
Kognitiv lingvistika va konseptologiya masalalari	60
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Developing Law Students' Writing Competence Through the IRAC Method in Legal English Classes: A Comprehensive Study at TSUL.....	63
<i>Noila Mustafojeva</i>	
Tarixiy obidalarining restavratsiya jarayonlarining o'rganilish tarixi	67
<i>Ochilov Davron Bahodir o'g'li</i>	
Oliy ta'limda baholash jarayonini avtomatlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi.....	72
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Mamadaliyeva Kamolaxon Xayrullo qizi</i>	
Tabiiy yorug'lik va barqaror energiya manbalarini integratsiyalashgan mini home loyihasi.....	76
<i>Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Qodirjonov Oyatillo Abdulboqi o'g'li</i>	
Talabalarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros vositalarining pedagogik ahamiyati.....	80
<i>Rajabova Matluba Toshkentboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	83
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Raqamli kommunikatsiyalarni o'smirlar shaxsiyatining rivojlanishiga ta'siri	86
<i>Shomurotova Nigoraxon Nabijonovna</i>	
Talabalarning chizma geometriya fanini mustaqil bilish faoliyatiga oid kompetensiyalarini "Visio" dasturi vositasida rivojlantirish metodikasi	90
<i>Tashimov Nurlan Erpolatovich</i>	

Shaxslararo munosabatlar – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida.....	94
Uralova Muxabbat Sanjar qizi	
O'zbek tili darslarida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi	98
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Психологическая готовность разведенных людей к вступлению в новый брак и приоритеты при выборе партнера.....	101
Саидвалиева Шодия Рихсихужа кизи	
Воспитание любви к прекрасному у дошкольников в развивающей предметно-пространственной среде: теоретико-методический аспект.....	107
Терехова Ольга Евгеньевна, Темирова Барно Кёмхоновна	
Методика формирования наблюдательности у детей 6–7 лет в процессе целенаправленных прогулок-наблюдений.....	111
Терехова Ольга Евгеньевна, Шокиржоновна Мохира Илхомжон кизи	
Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	115
Artikbayeva Aziza Abror qizi	
Zamonaviy darslarda guruhlarda ishlash metodikasi	118
Berdiyeva Lobar Norqobulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faol rivojlantiruvchi muhitni tashkil etishda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish.....	120
Esanova Maysara Umirovna	
Logopediyada axborot texnologiyalarini qo'llash metodlari	124
Feruza Yusupova Akildjanovna	
Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va rivojlanish bosqichlari.....	130
Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Allanazarova Anora Muxobir qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetentsiyalarini rivojlantirish	134
Umarov Xusniddin	
Bo'lajak talabalarining individual yondashuv asosida kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish	138
Arslonova Gulsora Kurbonovna	
Ona tili darslarida til kompetentsiyasini kognitiv-semantik yondashuv asosida shakllantirish	142
Mo'minova Go'zalxon G'ulamjanovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	147
Maxliyo Turotova Erkin qizi	
Talabalarining kreativligini musiqiy-nazariy fanlar vositasida oshirish samaradorligi	153
Urinova Sabina Shuxrat qizi	
Imijning ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida talqini	160
Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna	
Inklyuziv kompetensiya tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari	163
Abdubannobova Mahliyo Abdurashid qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy-emotsional kompetentsiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	167
Abdurasulova Dilnoza Abdug'ani qizi	
Muxammas (taxmis) janrining o'zbek she'riyatidagi tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy poetik talqinlari	170
Avazova Sitara	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligining asosiy shakllari.....	173
Babayeva Dono Razzakovna, Erkinova Madinabonu Otabek qizi, Xolmatova O'g'li Tojiddin qizi	
Yangi taraqqiyot davrida talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	177
Botirova Zohida Doniyor qizi	
Logoritmikada sportga asoslangan o'yinlar	180
Dilfuza Ochilova Zayniddinovna	
Jismoniy tarbiyaning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri (Andijon shahridagi Prezident maktabi tajribasi asosida).....	184
Ibragimov Shuhratbek Iminjonovich	

Bolajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning zaruriyati	188
Karimova Feruzaxon Zakirovna	
Effective Techniques of Teaching Foreign Language Classes: a Sample of The 4CS Method	191
Khaitmuratova Zarina Sobirdjanovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual imkoniyatlarini tabiat bilan tanishtirish orqali shakllantirish ..	193
Maxmudova Durdona Mirkarimovna	
O'quvchilarning kasbiy ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	196
Mutallibjonov Ma'rufjon	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni kun tartibini to'g'ri tashkil etish	200
Muxtorova Mohira Ma'rufjon qizi	
Aksiologik yondashuv asosida altruistik ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida ijtimoiy faoliyatni amalga oshirish	204
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi	
O'smirlarda agressiv xulq-atvorini psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari	207
Norqulova Dildora Shavkat qizi	
Raqamlashtirish jarayonida bo'lajak muhandislarni ishlab chiqarish-texnologik faoliyatiga tayyorlashning dasturiy-metodik ta'minoti	211
Nurov O'tkir Xudoyberdiyevich	
Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etilish	214
O'roqova Zilola Salomovna	
Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi va uning mazmun-mohiyati.....	217
Qaramanov Obid Xudayberdiyevich	
Pedagoglar uchun sun'iy intellekt asosidagi shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari	221
Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich	
Talabalarda psixologik moslashuvchanlikda refleksiya mohiyati va kognitiv qobiliyatni rivojlantirish samaradorligi.....	226
Ravshanova Nargiza Norboyevna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotlarni tashkil etish	230
S. Irisova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida marketing faoliyatini tizimli tashkil etishning nazariy asoslari	233
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Qo'chqorova Munisa Anvar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning dialogik nutqini xalq ertaklari asosida rivojlantirish	237
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Abduraufova Muxayyo Xabibullo qizi	
Bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik yondashuv	241
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Sanoqulova Gulasal Nurillo qizi	
Sun'iy intellektni tibbiy oliy ta'lim o'quv dasturlarini ishlab chiqishda qo'llash: innovatsion yondashuvlar va tajribalar	246
Toxirova Farida Olimjonovna	
Talabalarni estetik tarbiyalashda milliy xalq o'yinlaridan foydalanish modeli.....	251
Usarov Murodjon Mamarasul o'g'li	
Xalqaro kimyo olimpiadalariga o'quvchilarni tayyorlashda xalqaro baholash tadqiqotlariga asoslangan kreativ topshiriqlar va fanlararo integratsiyadan foydalanish metodikasi	254
Usmanov Baxtiyor Xabibullayevich	
Xoja (Sayyid Poshshoxoja ibn Abdulvahhobxo'ja) va uning asarlarining o'zbek nasridagi o'rni va ahamiyati.....	258
Valijonova Mahzunabonu	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida diversifikatsiya: tizimli yondashuv va rivojlanish strategiyalari	261
Xakimova Sevara Shavkat qizi	
STEAM texnologiyasini nodavlat ta'lim tashkilotlarida ommalashtirishning ijobiy tomonlari.....	264
Xalokova Maksudaxon Ergashevna, Melnikova Zaynura	
Muhammad Sodik Qoshg'ariy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiya nazariyasi.....	267
Moxira Niyozqulova Nuraliyevna	

Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (AQSh tajribasi).....	270
Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi	
Xalqaro baholash dasturlari mohiyati va ahamiyati	274
Vohidova Ibodat Hurmatullayevna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv	277
Xujamiyarov Sa'dullo Choriyevich	
Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jamoatchilik nazorati samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	281
Xusanova Dilraxon Botiraliyevna	
Talabalarning jismoniy tayyorgarligida suzish mashg'ulotlarining ta'siri	285
Zuxriddin Nasibovich Boboshev	
Bo'lajak o'qituvchilarni milliy-ma'naviy qadryatlar asosida tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari	289
Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Dadabayev Akramjon Askaraliyevich	
Использование чат-ботов в образовательном процессе	294
Мадаминова Наргизахон Жахонгир кизи	
Формирование гендерной культуры детей старшего дошкольного возраста в контексте государственной стратегии Узбекистана	298
Намазбаева Лола Закировна, Тиллабаева Малика Хабибуллаевна	
STEAM технологии в дошкольном образовании	302
Садикова Дилафруз Хусановна	
Системная модель социально-эмоционального обучения в Узбекистане: интеграция подходов, основанных на школьном образовании и партнерстве семьи и школы	307
Санакулова Нигора	

BOLAJAK TARBIYACHILARNI TARBIYAVIY FAOLIYATGA TAYYORLASHDA INTEGRATIV YONDASHUVNING ZARURIYATI

UDK 378.147:371.13:37.013

Karimova Feruzaxon Zakirovna

Andijon davlat pedagogika instituti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuv zaruriyati tahlil etilgan. Unda integratsiya tushunchasining pedagogik mazmuni hamda uning bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishdagi o'rni ochib berilgan. Shuningdek, tarbiyaviy faoliyatni samarali tashkil etishda fanlararo integratsiya, nazariy va amaliy tayyorgarlikning uyg'unligi hamda shaxsga yo'naltirilgan yondashuvning ahamiyati asoslab berilgan. Maqolada bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy tayyorgarligini rivojlantirishda integrativ yondashuvning didaktik imkoniyatlari va pedagogik shart-sharoitlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: integrativ yondashuv, bo'lajak tarbiyachi, tarbiyaviy faoliyat, kasbiy tayyorgarlik, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, pedagogik integratsiya, kasbiy rivojlanish.

Abstract: This article analyzes the theoretical foundations of preparing future educators for educational activities based on an integrative approach. It reveals the pedagogical content of the concept of integration and its role in developing the professional competencies of future educators. The study also substantiates the importance of interdisciplinary integration, the combination of theoretical and practical training, and a learner-centered approach in the effective organization of educational activities. In addition, the article highlights the didactic potential and pedagogical conditions of applying an integrative approach to the development of professional training for future educators.

Key words: integrative approach, future educator, educational activity, professional training, learner-centered education, pedagogical integration, professional development.

Аннотация: В статье проанализированы теоретические основы подготовки будущих воспитателей к воспитательной деятельности на основе интегративного подхода. Раскрывается педагогическое содержание понятия интеграции и её роль в формировании профессиональных компетенций будущих воспитателей. Обоснована значимость междисциплинарной интеграции, сочетания теоретической и практической подготовки, а также личностно-ориентированного подхода в эффективной организации воспитательной деятельности. В статье освещаются дидактические возможности и педагогические условия применения интегративного подхода в развитии профессиональной подготовки будущих педагогов.

Ключевые слова: интегративный подход, будущий воспитатель, воспитательная деятельность, профессиональная подготовка, личностно-ориентированное обучение, педагогическая интеграция, профессиональное развитие.

KIRISH

Bugungi globallashuv va ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan tub islohotlar sharoitida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyat yurituvchi tarbiyachilarning kasbiy tayyorgarligiga qo'yiladigan talablar tobora ortib bormoqda. Ayniqsa, bo'lajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga samarali tayyorlash masalasi zamonaviy pedagogikaning dolzarb muammolaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Chunki tarbiyachi shaxsining kasbiy yetukligi va tarbiyaviy jarayonni to'g'ri tashkil eta olishi bevosita jamiyatning ma'naviy-axloqiy rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadi. Maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyaviy faoliyat nafaqat bilim berishga, balki bolaning shaxs sifatida har tomonlama rivojlanishiga, ijtimoiy moslashuviga hamda axloqiy qadriyatlarni egallashiga xizmat qiladi. Shu bois bo'lajak tarbiyachilarni tayyorlash jarayonida pedagogika, psixologiya, metodika, axborot texnologiyalari, shuningdek milliy va umuminsoniy qadriyatlar integratsiyasini ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi. An'anaviy yondashuvlar esa ushbu murakkab jarayonni to'liq qamrab olishda yetarli natija bermayapti.

Mazkur holat bo'lajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvni joriy etish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Integrativ yondashuv fanlararo aloqadorlikni kuchaytirish, nazariy bilimlar bilan

amaliy ko'nikmalar uyg'unligini ta'minlash, shuningdek tarbiyachining kasbiy kompetensiyalarini yaxlit tizim sifatida shakllantirish imkonini beradi. Ushbu yondashuv orqali bo'lajak tarbiyachilarning tarbiyaviy faoliyatga oid bilim, ko'nikma va malakalari tizimli ravishda rivojlantiriladi. Shu nuqtai nazardan, bo'lajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlash jarayonida integrativ yondashuvning mazmuni, imkoniyatlari va zaruriyatini ilmiy-pedagogik jihatdan asoslash bugungi kun ta'lim amaliyoti uchun muhim ilmiy vazifa hisoblanadi. Mazkur maqolada ushbu masalalar atroflicha tahlil qilinib, integrativ yondashuvning samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy xulosalar bayon etiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha ta'lim tizimi so'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etilib, bu sohada zamonaviy, kreativ fikrlovchi va yuqori malakali tarbiyachilarni tayyorlash masalasi davlat siyosatining muhim tarkibiy qismiga aylangan. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi "2020–2030-yillarda O'zbekiston Respublikasining maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ–4312-son¹ qarori, "Ta'lim to'g'risida"gi² Qonun (yangi tahrir, 2020-yil) hamda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 19-fevraldagi 87-son qarorida maktabgacha ta'lim sifatini oshirish, ta'lim mazmunini yangilash va kasbiy kompetent pedagog kadrlar tayyorlash vazifalari belgilab berilgan. Bo'lajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuv masalasi jahon pedagogika fanida keng tadqiq etilgan yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Xususan, integratsiyalashgan ta'lim g'oyalarining nazariy asoslari J. Dyui, J. Bruner, L. S. Vygotskiy, J. Piaje kabi olimlarning ilmiy qarashlarida o'z ifodasini topgan. Ularning tadqiqotlarida shaxsni har tomonlama rivojlantirishda bilimlar integratsiyasi, ta'lim va tarbiya birligi muhim omil sifatida e'tirof etilgan.

Pedagogik integratsiya muammolari N. M. Berulava, V. S. Bezrukova, I. Ya. Lerner, M. N. Skatkin kabi rus olimlarining ilmiy ishlarida chuqur tahlil qilingan. Mazkur tadqiqotlarda integrativ yondashuvning ta'lim mazmunini boyitish, talabalarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish va kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishdagi ahamiyati asoslab berilgan.

Shuningdek, A. V. Xutorskoy kompetensiyaviy yondashuvni integrativ ta'lim bilan uzviy bog'liq holda talqin etib, bo'lajak pedagoglarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda fanlararo aloqadorlikning muhimligini ta'kidlaydi.

Maktabgacha ta'lim va tarbiyachilar tayyorlash masalalariga oid tadqiqotlar M. Montessori, F. Frebel, R. Shteyner asarlarida ham uchraydi. Ularning pedagogik konsepsiyalarida tarbiyachining shaxsiy va kasbiy sifatlarini shakllantirishda tarbiyaviy faoliyatning yaxlitligi va integrativ xarakteri alohida o'rin egallaydi.

O'zbekiston olimlari tomonidan ham bo'lajak pedagoglarni, xususan, maktabgacha ta'lim yo'nalishidagi mutaxassislarni tayyorlash masalalari keng o'rganilgan. N. Saidahmedov, R. H. Jo'rayev, B. Ziyomuhamedov, K. Mavlonova kabi olimlarning ilmiy ishlarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish masalalari yoritilgan. Ularning tadqiqotlarida ta'lim va tarbiya jarayonining uzviyligi muhim pedagogik shart sifatida ko'rsatiladi.

Shuningdek, D. Sharipova, M. Inoyatova, G. Ismoilova, N. Qodirova kabi tadqiqotchilarning ilmiy ishlarida maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyaviy faoliyatni samarali tashkil etish, bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy tayyorgarligini oshirishda innovatsion va integrativ yondashuvlardan foydalanish masalalari tahlil qilingan. Ular tarbiyachining kasbiy faoliyatida pedagogika, psixologiya va metodik bilimlarning uyg'unlashuvi muhim ahamiyatga ega ekanligini ilmiy jihatdan asoslab beradilar.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlil qilingan ilmiy adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, integrativ yondashuv bo'lajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda muhim pedagogik omil hisoblanadi. Biroq mavjud tadqiqotlarda mazkur yondashuvning aynan tarbiyaviy faoliyatga tayyorlash jarayonidagi tizimli mexanizmlari yetarlicha yoritilmagan bo'lib, bu holat ushbu muammoni yanada chuqurroq o'rganishni taqozo etadi. Mazkur tadqiqot bo'lajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlash jarayonida integrativ yondashuvning mazmuni va samaradorligini ilmiy-pedagogik jihatdan asoslashga yo'naltirilgan.

Tadqiqot metodologiyasi zamonaviy pedagogika fanining tizimli, shaxsga yo'naltirilgan, kompetensiyaviy hamda integrativ yondashuvlariga tayanadi va ushbu yondashuvlar bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy tayyorgarligini yaxlit tizim sifatida shakllantirish imkonini beradi. Tadqiqot jarayonida umumilmiy va maxsus ilmiy metodlardan foydalanildi. Xususan, nazariy tahlil va sintez metodlari orqali pedagogik, psixologik hamda metodik adabiyotlar o'rganilib, integrativ yondashuvga oid ilmiy qarashlar tizimlashtirildi.

1 <https://lex.uz/ru/docs/-4327235>

2 <https://lex.uz/ru/docs/-4327235>

Taqqoslash va umumlashtirish metodlari yordamida jahon va milliy pedagogik tajribalar tahlil qilinib, ularning o'ziga xos jihatlari aniqlandi. Empirik tadqiqot metodlari sifatida kuzatish, so'rovnoma, suhbat hamda diagnostik metodlar qo'llanildi. Ushbu metodlar bo'lajak tarbiyachilarning tarbiyaviy faoliyatga tayyorgarlik darajasi, kasbiy motivatsiyasi hamda integrativ bilim va ko'nikmalarini aniqlashga xizmat qildi. Shuningdek, pedagogik jarayonda integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarning samaradorligini baholash maqsadida pedagogik tajriba-sinov ishlari amalga oshirildi.

Olingan natijalarni qayta ishlash va ularning ishonchliligini ta'minlashda matematik-statistik tahlil metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot natijalarining tahlili bo'lajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning pedagogik imkoniyatlarini aniqlash hamda ilmiy xulosalar chiqarishga asos bo'ldi. Mazkur metodologik yondashuvlar majmui tadqiqot maqsadiga erishish, qo'yilgan vazifalarni izchil hal etish hamda ilmiy jihatdan asoslangan natijalarga erishishni ta'minladi.

XULOSA

Olib borilgan ilmiy-tadqiqot natijalari bo'lajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlash jarayonida integrativ yondashuvni qo'llash pedagogik jihatdan muhim va samarali ekanligini ko'rsatdi. Tadqiqot davomida integrativ yondashuv ta'lim va tarbiya jarayonining yaxlitligini ta'minlash, bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish hamda tarbiyaviy faoliyatni samarali tashkil etishga xizmat qilishi ilmiy jihatdan asoslandi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan o'quv jarayoni bo'lajak tarbiyachilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish, mustaqil va ijodiy fikrlashini rivojlantirish, shuningdek, tarbiyaviy jarayonga mas'uliyatli munosabatni shakllantirish imkonini beradi. Natijada talabalarning tarbiyaviy faoliyatga tayyorgarlik darajasi sezilarli darajada oshadi.

Tadqiqot natijalariga asosan quyidagi xulosalar chiqarildi: bo'lajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlash jarayonida integrativ yondashuv pedagogika, psixologiya, metodika va tarbiyaviy fanlar o'rtasidagi uzviy aloqadorlikni ta'minlaydi; integrativ yondashuv talabalarda kasbiy kompetensiyalarni yaxlit tizim sifatida shakllantirishga xizmat qiladi; tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda an'anaviy yondashuvlar bilan bir qatorda integrativ yondashuvdan foydalanish ta'lim samaradorligini oshiradi.

O'tkazilgan tadqiqot natijalariga tayangan holda quyidagi takliflar ilgari suriladi:

- pedagogika oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak tarbiyachilarni tayyorlash jarayoniga integrativ yondashuv asosida ishlab chiqilgan o'quv dasturlari va modul mashg'ulotlarni joriy etish;
- tarbiyaviy faoliyatga oid fanlar mazmunini fanlararo integratsiya asosida takomillashtirish hamda amaliy mashg'ulotlar ulushini oshirish;
- bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy tayyorgarligini baholashda integrativ kompetensiyalarni aniqlashga yo'naltirilgan diagnostik mezonlardan foydalanish;
- maktabgacha ta'lim tashkilotlari bilan hamkorlikni kuchaytirish orqali pedagogik amaliyot jarayonlarida integrativ yondashuvni keng qo'llash.

Ushbu yo'nalishda olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlarni kengaytirish hamda integrativ yondashuvning tarbiyaviy faoliyatdagi imkoniyatlarini chuqurroq o'rganish zarur. Mazkur xulosa va takliflar bo'lajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlash jarayonini takomillashtirishga xizmat qiladi hamda ta'lim amaliyotida integrativ yondashuvni samarali joriy etish uchun ilmiy-metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun. – Toshkent, 2020. <https://lex.uz/ru/docs/-4327235>
2. Mirziyoyev Sh. M. Ta'lim va tarbiya – kelajak poydevori. – Toshkent: O'zbekiston, 2020.
3. Abdullayeva M. J. Pedagogik kompetensiya va uni shakllantirish asoslari. – Toshkent: Fan, 2019.
4. Jo'raeva S. Maktabgacha ta'limda kognitiv rivojlanish va fanlar uyg'unligi. – T.: Ilm, 2019.
5. Xodjayev B. X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Fan, 2018.
6. Klarin M. V. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Moskva: Pedagogika, 2017.
7. Slastenin V. A., Isayev I. F. Pedagogika. – Moskva: Akademiya, 2018.
8. Shodmonova Sh. S. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
9. Nurmonov A. N. Bo'lajak pedagoglarni kasbiy faoliyatga tayyorlash masalalari. – Toshkent: Fan, 2019.
10. UNESCO. Education for Sustainable Development. – Paris, 2019.
11. Samandarova N. Integrativ yondashuv – ta'limning yangi bosqichi. – T.: Barkamol avlod, 2022.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.